

Dokument nr. 8:82

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Jørund Rytman, Christian Tybring-Gjedde og Gjermund Hagesæter

Forslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Jørund Rytman, Christian Tybring-Gjedde og Gjermund Hagesæter om årlig beregning av skattefrihetsdagen

Til Stortinget

BAKGRUNN

Innledning

Forskningsmiljøer i flere land beregner den såkalte skattefrihetsdagen (Tax freedom day). Skattefrihetsdagen er den dagen skattyter har tjent nok penger til å betale årets skatter og avgifter. Etter denne dagen kan dermed skattyter begynne å tjene penger til seg selv og sin familie. Forslagsstillerne har funnet eksempler på slike beregninger for flere land. Skattefrihetsdagen varierer fra 11. april i USA til 9. august i Sverige. I landenes beregninger ligger det en rekke forutsetninger (størrelsen på lønningene, forbruk, uli-

ke fradrag etc.) som kan være forskjellige og som vil påvirke skattefrihetsdagen. Forslagsstillerne har ikke hatt mulighet til å vurdere om de ulike beregningene er direkte sammenlignbare.

Bakgrunnen for dette forslaget er at en årlig beregning av skattefrihetsdagen vil være en god indikator på hvordan skattetrykket utvikler seg i Norge, og også hvordan det norske skattetrykket er sammenlignet med våre konkurrentland.

Beregning av skattefrihetsdagen

Norge

Skattebetalerforeningen i Norge beregnet skattefrihetsdagen for norske skattytere i 2002, 2005 og 2006.

I 2002 ble skattefrihetsdagen beregnet til 31. juli. Datoen er beregnet ut fra gjennomsnittet av en årsinntekt på henholdsvis 350 000 kroner og 450 000 kroner.

Beregningen i tabell 1 viser hvordan Skattebetalerforeningen i 2002 kom frem til denne datoen.

Tabell 1¹⁾ Beregning av skattefrihetsdagen for to ulike inntekter. 2002

Lønn		350 000	450 000
Arbeidsgiveravgift		49 350	63 450
Sum lønnskostnad, reell lønnsinntekt		399 350	513 450
Inntektsskatt	Trygdeavgift	27 300	35 100
	Toppskatt	4 050	17 550
	Skatt på alm. inntekt	71 092	99 092
	Arbeidsgiveravgift	49 350	63 450
Indirekte skatter ²⁾	mva./ind. skatter	73 277	88 254
Totale skatter		225 069	303 476
Skatter og avgifter i prosent av sum lønnskostnad		56,36	59,11
Antall skattedager (snitt 211 dager)		205,7	215,7

¹⁾ Ved fastsettelsen av skatt på alm. inntekt er det trukket fra følgende poster: 1) Minstefradrag: Kr 43 000, 2) Gjeldsrenter (snitt) kr 23 000, 3) Personfradrag: kr 30 100

²⁾ Indirekte skatter er anslått fra nasjonalregnskapet: merverdi- og investeringsavgift med tillegg av andre produktskatter utgjør 29,6 pst. av konsum i husholdningene. Vi har multiplisert lønnsinntekt med fradrag av direkte skatter (trygdeavgift, toppskatt og skatt på alm. inntekt) med denne prosentsetningen.

Skattelettelser som ble vedtatt de neste årene (enten med støtte fra Fremskrittspartiet eller som følge av krav fra Fremskrittspartiet) medførte at skattefrihetsdagen 2005 ble beregnet av Skattebetalerforeningen til den 22. juli. Altså 9 dager tidligere enn for året 2002.

Også for 2006 er denne dagen beregnet til 22. juli. Skattebetalerforeningen har her lagt til grunn en årslønn på henholdsvis kr 370 000 og kr 476 000.

Sverige

Organisasjonen Skattebetalarne¹⁾ i Sverige har i flere år beregnet skattefridagen som de definerer som den dag da normalinntektstakeren har tjent tilstrekkelig med penger for å kunne betale årets skatter. I 2004 falt denne dagen på den 9. august.

Utgangspunktet for beregningen i Sverige er en person med en lønn som tilsvarer seks ganger grunnbeløpet i folketrygden. Til denne lønnen legges det til lønnskatter, det vil si arbeidsgiveravgiften. Det er også beregnet en gjennomsnittssats for hva en lønsmottaker betaler i inntektsskatt og i indirekte skatter. Den totale skatteprosenten ble i 2004 beregnet til 60,3 pst.

Tabell 2 viser utviklingen for denne dagen i Sverige siden 1991.

Tabell 2 Skattefridagen i Sverige. 1991-2004

År	Dato	År	Dato
1991	16. august	1998	17. august
1992	6. august	1999	14. august
1993	6. august	2000	11. august
1994	9. august	2001	10. august
1995	10. august	2002	7. august
1996	16. august	2003	8. august
1997	14. august	2004	9. august

Storbritannia

The Adam Smith Institute²⁾ har beregnet "the Tax Freedom Day" i Storbritannia. I 2004 ble denne beregnet til 30. mai. I 2003 ble den samme dagen beregnet til 28. mai. De påpeker at dagen ble flyttet med tre dager fra 2003 til 2004, siden 2004 var skuddår.

Det går ikke frem hvordan denne datoen er beregnet, og det gjør det derfor vanskelig å sammenligne direkte med andre land.

USA

Også i USA beregnes det en Tax Freedom Day. Tax Foundation³⁾ kalkulerer denne dagen ut fra de

sist oppdaterte inntekts- og skattetall. I 2004 har the Tax Foundation beregnet denne dagen til 11. april. Dette er den tidligste datoen for denne dagen på 37 år.

De siste fire årene har datoen blitt flyttet fra 2. mai i 2000, 29. april i 2001, 19. april i 2002 og 14. april i 2003.

Canada

I Canada har the Fraser Institute⁴⁾ beregnet skattefrihetsdagen i mange år. I 2004 har instituttet beregnet at denne dagen vil falle på 28. juni for en gjennomsnittlig kanadier.

Analysen som ligger bak beregningen blir for detaljert å gjengi, men følgende blir referert på nettsiden:

"The taxes used to compute Tax Freedom Day include income taxes, property taxes, and sales taxes, as well as profit taxes, health, social security and employment taxes, import duties, license fees, taxes on the consumption of alcohol and tobacco ("sin" taxes), natural resource fees, fuel taxes, hospital taxes, and a host of other levies."

Vurdering

Ifølge Statistisk sentralbyrås hjemmesider har en gjennomsnittlig industriarbeiderlønn økt fra kr 252 200 i 1998 til kr 331 700 i 2004.

I et skattesystem med progressiv beskatning og et stigende lønnsnivå vil ikke en lønnsjustering av personfradrag, minstefradrag og innslagspunkt for toppskatt redusere skattetrykket. Derfor er det behov for alternative beregninger for å vurdere utviklingen av skattetrykket.

En årlig beregning av skattefrihetsdagen kan bli et nyttig redskap for å synliggjøre hvordan skattetrykket utvikler seg i Norge. Siden mange andre land også beregner denne dagen, vil en slik beregning i tillegg gi en indikasjon på hvordan skattetrykket i Norge utvikler seg i forhold til våre konkurrentland.

I en slik beregning bør man legge til grunn en gjennomsnittsperson med en gjennomsnittsinntekt og et gjennomsnittlig forbruk. Alle skatter en slik gjennomsnittsperson betaler direkte og indirekte til det offentlige bør legges til grunn. Herunder for eksempel statlig og kommunal formuesskatt, kommunal eiendomsskatt, dokumentavgift og selvfølgelig alle avgiftsinnbetalinger som kan tilskrives et gjennomsnittlig forbruk. Denne beregningen må også gjøres mest mulig lik tilsvarende beregninger i sammenlignbare land.

Selv om beregningen fra Skattebetalerforeningen gir en klar indikasjon på endringen i skattetrykket fra 2002 til 2005 og 2006, er ikke beregningen kvalitets-

1) <http://www.skattebetalarna.se>

2) <http://www.adamsmith.org/tax/index.php>

3) <http://www.taxfoundation.org/>

4) <http://www.fraserinstitute.ca/about/index.asp?tnav=2>

sikret i forhold til hvordan skattefrihetsdagen beregnes i våre konkurrentland. Siden en slik mer "fullstendig" beregning kan være både ressurskrevende og komplisert, er det naturlig at det er Finansdepartementet som er ansvarlig for en årlig beregning av denne dagen.

Beregning av dagen bør foretas i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet. Dersom revidert nasjonalbudsjett medfører endring i skattetrykket, bør selvfølgelig dette gi den konsekvens at skattefrihetsdagen fastsettes på nytt.

Forslagsstillerne mener også at skattebetalerne, som altså i snitt må jobbe over halve året for å betale direkte og indirekte skatter til det offentlige, fortjener

at denne dagen blir beregnet på en kvalitetssikret måte.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det blir foretatt en årlig beregning av skattefrihetsdagen som presenteres i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet og i forbindelse med fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett.

3. mai 2006

